

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ KOORDİNASYON BİRİMİ
LİSANSÜSTÜ TEZ PROJELERİ BAŞVURU FORMU

Projenin Başlığı	Uluslararası Öğrencilerin Adaptasyona Odaklanan Oryantasyon Eğitim Programına Yönelik Bir İhtiyaç Analizi Çalışması
Proje Yürütücüsü	[REDACTED]
Birim/Bölüm/ABD (!)	Yabancı Diller Yüksekokulu/Yabancı Dil Hazırlık/Yabancı Dil Hazırlık
Araştırmacı(lar)	[REDACTED]
Proje Türü	Lisansüstü Tez Projesi
Proje Grubu	() Fen ve Mühendislik Bilimleri () Tıp ve Sağlık Bilimleri (X) Sosyal Bilimler

(!) Proje yürütücüsünün görev yaptığı birim, bölüm ve anabilim dalı belirtilmelidir.

!!! Başvurunun bilimsel değerlendirmeye alınabilmesi için, Arial 9 yazı tipinde hazırlanması ve toplamda 20 sayfayı geçmemesi gerekmektedir.

1. PROJE ÖZETİ

Proje başlığı, özeti ve anahtar kelimeler Türkçe ve İngilizce yazılmalıdır. **Proje özetleri birer sayfayı geçmemelidir.** Özet projenin soyut bir tanıtımı değil, ana hatları ile önerilen projenin:

- Amacı,
 - Konunun kısa bir tanıtımı, neden bu konunun seçildiği ve özgün değeri,
 - Kuramsal yaklaşım ve kullanılacak yöntemin ana hatları,
 - Ulaşılmak istenen hedefler ve beklenen çıktılar bilimsel, teknolojik ve sosyo-ekonomik ne tür katkılarda bulunabileceği
- hususlarında ayrı paragraflar halinde kısa ve net cümlelerle bilgi verici nitelikte olmalıdır.

Anahtar kelimeler ve İngilizce karşılıkları (keywords) uluslararası literatüre uygun bir şekilde seçilerek özet sayfasının sonundaki ilgili bölümde ayrıca belirtilmelidir.

Proje Başlığı: Uluslararası Öğrencilerin Adaptasyona Odaklanan Oryantasyon Eğitim Programına Yönelik Bir İhtiyaç Analizi Çalışması

Proje Özeti

Bu araştırmanın amacı uluslararası öğrencilerin adaptasyon düzeylerinin çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi ve bu bağlamda geliştirilecek olan oryantasyon eğitim programına yönelik çok boyutlu bir ihtiyaç analizinin gerçekleştirilmesidir.

Türk yükseköğretim sisteminde özellikle son 10 yılda artan uluslararası öğrenci sayısı, niteliği ve profili birlikte değerlendirildiğinde, uluslararası öğrencilerin adaptasyon süreçleri ve oryantasyon eğitimleri ile ilgili literatürde önemli bir boşluğun olduğu görülmüştür. Bir diğer ifadeyle uluslararası öğrencilerin adaptasyon sürecine yönelik olarak geliştirilmiş olan kapsamlı ve çok boyutlu bir oryantasyon eğitim programı bulunmadığı gibi, bu bağlamda gerçekleştirilmiş olan güncel nitelikte bir ihtiyaç analizi çalışmasına da rastlanmamıştır.

Yükseköğretimin uluslararasılaşması, üniversitelerin üç temel işlevi olarak kabul edilen eğitim öğretim, araştırma geliştirme ve topluma hizmet uygulamalarına uluslararası bir boyutun entegre edilmesi sürecini ifade eder (Çalikoğlu, 2023). Yükseköğretimin amaçlarına, işlevlerine ve eğitim hizmetlerini sunma biçimine küresel ve kültürlerarası bir boyut kazandırmak olarak tanımlanabilecek olan yükseköğretimin uluslararasılaşması (Knight, 2008) bugün tüm dünyada yükseköğretim kurumlarının odak noktası haline gelmiştir ve uluslararası eğitim araştırma ve uygulamalarının kritik bir bileşeni olarak değerlendirilmektedir. Eğitim alanında yaşanan bu çok boyutlu değişimlerin önemli bir yansıması olarak yükseköğretim kurumları da bir anlamda insan kaynağının, düşüncelerin veya fikirlerin siyasi ve kültürel sınırların ötesine yolculuğu veya hareketliliğine karşılık gelen uluslararası eğitimin önemli bir bileşeni haline gelerek kendilerini dönüştürmüştür (Hansen, 2002).

Altbach ve Knight (2007), finansal, sosyo-kültürel ve siyasal faktörler temelinde 21. yüzyılda yükseköğretim sisteminin daha uluslararası bir yöne doğru sürüklediğini vurgulamaktadır. de Wit (2020) ise uluslararasılaşmanın, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yükseköğretimde değişim için tetikleyici ve yön belirleyici bir faktör haline geldiğini ifade etmektedir. Son birkaç on yılda yükseköğretim kurumlarının uluslararasılaşma bağlamındaki faaliyetlerinde inanılmaz bir büyüme yaşandığı dikkat çekici bir bulgu olarak değerlendirilmekte (de Wit & Deca, 2020), yükseköğretimde uluslararasılaşma özgün bir araştırma alanı olarak ele alınmakta (Bedenlier vd., 2018) ve ilgili alanyazındaki araştırmaların sayısı her geçen gün katlanarak artmaktadır (Arar vd., 2020).

Bir anlamda yükseköğretimde uluslararasılaşma hem kurumlarına daha fazla ekonomik girdi sağlamak hem de uluslararası düzeyde prestij kazanmak amacıyla daha fazla uluslararası öğrenci ve akademisyeni çekmek için yoğun bir rekabet içerisinde bulunan yükseköğretim kurumlarının stratejik belgelerinde, gelişimlerine yönelik hazırlanan politikalarda ve uygulamalarda temel aldıkları bir unsur haline dönüşmüştür

Bu araştırmada odaklanılan problemi derinlemesine ve kapsayıcı bir şekilde çözümlenebilir ve anlaşılmasını sağlayabilmek için nitel ve nicel yöntemi birleştirerek her iki yaklaşımın da avantajlarını kullanmaya olanak sağlayan bir yaklaşım olarak tanımlanan karma yöntem desenlerinden açıklayıcı ardışık desen temel alınmıştır.

Araştırma hedeflerine odaklanıldığında, uluslararası öğrencilerin adaptasyon sürecinde belirleyici rol oynayan faktörlerin başında sunulan oryantasyon eğitimlerinin niteliği bulunmaktadır (Dilekmen, 2007; Sevim & Yalçın, 2006; Taş, 2004). Yükseköğretim kurumları, uluslararası öğrencilerin sosyal zorluklarla karşılaştıklarında başa çıkma stratejilerini geliştirebilmeleri için buldukları ülkedeki yerel öğrencilerin kültür ve alışkanlıklarını anlayabilmelerini kolaylaştıracak etkili bir oryantasyon programı geliştirmelilerdir (Trice, 2004). Böylece uluslararası öğrencilerin adaptasyon süreci desteklenebilir ve bu süreçte karşılaşabilecekleri bazı olumsuzlukların önüne geçilerek uyum süreçleri daha sağlıklı ve etkili bir şekilde yönetilebilir (Er, 2021). Bireyin yeni geldiği bir sosyokültürel ortama Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarının uluslararası öğrencilerin adaptasyon süreçlerinde hayati bir rol oynayan oryantasyon eğitimlerine yönelik olarak önemli eksikliklerin bulunduğu, var olan eğitimlerin büyük bir çoğunluğunun son derece sınırlı bir kapsamda, ilgili yükseköğretim kurumunun tanıtımından ibaret olduğu görülmüştür. Ayrıca, yapılan kapsamlı alanyazın taramasında Türkiye'de yükseköğretim kurumlarında uluslararası öğrencilerin adaptasyonuna yönelik olarak uygulanmakta olan ya da kuramsal olarak geliştirilmiş olan bir oryantasyon eğitim programının olmadığı, böyle bir oryantasyon programının geliştirilmesine dönük olarak bir ihtiyaç analizinin dahi gerçekleştirilmemiş olması dikkat çekmektedir. Türkiye'de en fazla uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapan Karabük Üniversitesinde gerçekleştirilecek bu araştırma ile başta üniversitemiz bünyesinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin ve projede beklenen çıktıların yaygınlaştırılması ile tüm Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin oryantasyon eğitim programlarının hazırlanması bağlamında oldukça büyük bir önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretimde uluslararasılaşma; Uluslararası öğrenciler; Adaptasyon; Oryantasyon; İhtiyaç analizi

Project Title: A need Analysis for the Orientation Training Program Focusing on the Adaptation of International Students

Project Abstract

The aim of this study is to examine the adaptation levels of international students in the context of various variables and to conduct a multidimensional needs analysis for the orientation training program to be developed in this context.

Considering the increasing number, quality and profile of international students in the Turkish higher education system, especially in the last 10 years, it has been observed that there is a significant gap in the literature on the adaptation processes and orientation training of international students. In other words, there is no comprehensive and multidimensional orientation training program developed for the adaptation process of international students, nor has there been an up-to-date needs analysis study conducted in this context.

Internationalization of higher education refers to the process of integrating an international dimension into the three main functions of universities: education, research and development, and community service (Çalıköğü, 2023). The internationalization of higher education, which can be defined as adding a global and intercultural dimension to the aims, functions and delivery of educational services (Knight, 2008), has become the focus of higher education institutions around the world and is considered a critical component of international educational research and practice. As an important reflection of these multidimensional changes in the field of education, higher education institutions have transformed themselves by becoming an important component of international education, which in a sense refers to the journey or mobility of human resources, thoughts or ideas across political and cultural boundaries (Hansen, 2002).

Altbach and Knight (2007) emphasize that financial, socio-cultural and political factors are driving the higher education system in the 21st century in a more international direction. de Wit (2020) states that internationalization has become a trigger and direction-setting factor for change in higher education in developed and developing countries. It is a remarkable finding that there has been an incredible growth in the activities of higher education institutions in the context of internationalization in the last

few decades (de Wit & Deca, 2020), internationalization in higher education is considered as a unique research area (Bedenlier et al., 2018) and the number of studies in the relevant literature is increasing exponentially every day (Arar et al., 2020).

In a sense, internationalization in higher education has become an element that higher education institutions, which are in intense competition to attract more international students and academics in order to provide more economic input to their institutions and to gain prestige at the international level, take as a basis in their strategic documents, policies and practices prepared for their development.

In order to analyze and understand the problem focused on in this research in an in-depth and comprehensive way, the explanatory sequential design, which is defined as an approach that combines qualitative and quantitative methods and enables the use of the advantages of both approaches, is based on one of the mixed method designs.

Focusing on the research objectives, one of the factors that play a decisive role in the adaptation process of international students is the quality of orientation programs (Dilekmen, 2007; Sevim & Yalçın, 2006; Taş, 2004). Higher education institutions should develop an effective orientation program that will facilitate international students' understanding of the culture and habits of local students in their country of residence so that they can develop coping strategies when they encounter social difficulties (Trice, 2004). Thus, the adaptation process of international students can be supported and their adaptation process can be managed in a healthier and more effective way by preventing some of the negativities they may encounter in this process (Er, 2021). It has been observed that higher education institutions in Turkey have significant deficiencies in orientation trainings, which play a vital role in the adaptation process of international students to a new sociocultural environment, and that most of the existing trainings consist of introducing the relevant higher education institution in a very limited scope.

In addition, in the comprehensive literature review, it is noteworthy that there is no orientation training program that has been implemented or theoretically developed for the adaptation of international students in higher education institutions in Turkey, and even a needs analysis has not been conducted for the development of such an orientation program. This research, which will be carried out at Karabük University, which hosts the highest number of international students in Turkey, is of great importance in the context of the preparation of orientation training programs for international students studying at our university and the international students studying in Turkey with the dissemination of the expected outputs of the project.

Keywords: Internationalization in higher education; International students; Adaptation; Orientation; Needs analysis

2. AMAÇ VE HEDEFLER

Projenin amacı ve hedefleri ayrı bölümler halinde kısa ve net cümlelerle ortaya konulmalıdır. Amaç ve hedeflerin belirgin, ölçülebilir, gerçekçi ve proje süresinde ulaşılabilir nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.

Bu araştırmanın amacı uluslararası öğrencilerin adaptasyon düzeylerinin çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi ve bu bağlamda geliştirilecek olan oryantasyon eğitim programına yönelik çok boyutlu bir ihtiyaç analizinin gerçekleştirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda, yanıtı aranan araştırma soruları şunlardır:

1. Uluslararası öğrencilerin adaptasyon seviyeleri ne düzeydedir?
2. Uluslararası öğrencilerin adaptasyon düzeyleri;
 - a. cinsiyet
 - b. yaş
 - c. medeni durum
 - d. eğitim düzeyi
 - e. öğrenim görülen fakülte
 - f. genel akademik başarı ortalaması
 - g. Türkçe dil seviyesi
 - h. ekonomik gelir durumu
 - i. burs durumu
 - j. istihdam durumu
 - k. gelmiş olduğu coğrafi bölge
 - l. Türkiye'yi tercih etme nedeni
 - m. Türkiye'de bulunma süresi
 - n. yaşadığı şehirde akrabasının olması
 - o. konaklama türü değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılık bulunmakta mıdır?
3. Uluslararası öğrencilerin adaptasyon sürecinde ihtiyaç duydukları bilgi ve beceriler
 - 3.1. uzman görüşüne göre
 - 3.2. uluslararası öğrencilerin görüşüne göre nelerdir?

3. KONU, KAPSAM ve LİTERATÜR ÖZETİ

Proje önerisinde ele alınan konunun kapsamı ve sınırları, projenin araştırma sorusu veya problemi açık bir şekilde ortaya konulmalı ve ilgili bilim/teknoloji alan(lar)ındaki literatür taraması ve değerlendirilmesi yapılarak proje konusunun literatürdeki önemi, arka planı, bugün gelinen durum, yaşanan sorunlar, eksiklikler, doldurulması gereken boşluklar vb. hususlar açık ve net bir şekilde ortaya konulmalıdır.

Literatür değerlendirmesi yapılırken ham bir literatür listesi değil, ilgili literatürün özet halinde bir analizi sunulmalıdır. Kaynaklar 8.maddede verilmelidir.

Uluslararası ilişkiler bağlamında yaşanan gelişmeler ve savunma politikalarından sosyo kültürel yaşama, sanayiden ticarete kadar tüm alanlarda yaşanan bu radikal değişim ve dönüşüme paralel olarak eğitim alanında da uluslararasılaşmanın yansımaları görülmeye başlanmıştır. 8. Yüzyılda Endülüs'te başlayan uluslararasılaşma faaliyetleri, Semerkant, Buhara, Roma, İstanbul gibi pek çok yerde devam etmiş ve imparatorluklar döneminde yabancı ülkelere getirilen öğrenciler kendilerini yetiştirdikten sonra ülkelerine bilim insanı ya da yönetici olarak ülkelere dönmüş ve etkililiğini sürdürmüştür (YÖK, 2021). Altbach (2009) uluslararasılaşmanın, ulus devletlerin, küresel boyutun daha fazla önem kazandığı bir dünyada hareket edecek araçlarla yeni politikalarla yüksek öğrenim sistemlerini donatma eylemlerinin oldukça önemli olduğundan bahsetmektedir.

Her ne kadar eğitimde uluslararasılaşma olgusu okul öncesinden başlayarak tüm eğitim kademelerinde ve farklı bağlamlarda ele alınmakta olsa da en önemli ve somut karşılıkları her geçen gün giderek artan bir ivme ve kapsam büyüklüğüyle yükseköğretim sisteminde yaşanmaktadır. Tüm dünyada üniversitelerin uluslararasılaşmaya dönük faaliyetleri son yıllarda hacim, kapsam ve birçok farklı açıdan önemli ölçüde genişlemeye devam etmektedir (Altbach & Knight, 2007).

Yükseköğretimde uluslararasılaşma bağlamında hazırlanan politikalar ve gerçekleştirilen uygulamalar dinamik bir süreç içerisinde sürekli değişim ve gelişime açık olarak sürdürülmektedir. Yükseköğretimde uluslararasılaşmanın tetikleyicileri politik, ekonomik, sosyo kültürel ve akademik olarak dört grupta incelenmektedir (Bartell, 2003).

Ekonomik açıdan incelendiğinde dünya çapında gelişmiş ülkelerde artan rekabeti geliştirmenin ve sürdürmenin etkili bir yolu, son derece yetenekli ve bilgili bir iş gücü geliştirmek ve uygulamalı araştırmalara yatırım yaparak ekonomiyi güçlendirme çalışmaları olarak açıklanabilmektedir (Zolfaghari, Sabran & Ali, 2009). Küreselleşen ekonomi, çok kültürlü ortamlara uyum sağlayabilen, farklı kültürlerden oluşan çalışma gruplarında iyi bir takım arkadaşı olabilen ve sınırlar arasında hareketlilik sorunu yaşamadan görev yapabilen bir insan kaynağına ihtiyaç duymaktadır. İş dünyası, istihdam etmekte olduğu bireyleri, ülkelerin birbirine pek çok farklı faktör aracılığıyla bağlanmış olduğu ekopolitik sistemde yeterlilik sahibi olabilmelerinin önemini farkındadır ve bu durum işgücü piyasasına insan kaynağı yetiştiren yükseköğretim kurumlarının uluslararasılaşma çabalarına odaklanılmasını tetiklemektedir (Kellevezir, 2017). Yükseköğretimin uluslararasılaşmasının politik nedenleri arasında diplomatik kazanımlar, kamu diplomasisi, iç ve dış politika çalışmaları yer alabilmekte ve ayrıca yükseköğretim yoluyla etkileşim kurmayı planlayan ülkelerle köklü ve sağlam ilişkiler bu şekilde kurulabilmektedir (Eriçok & Arastaman, 2022). Sosyo kültürel açıdan ele alındığında yükseköğretim kurumları içinde buldukları toplumun farklılıklara açık hale getirerek sosyo-kültürel yapısını geliştiren, önemli bir yere sahiplerdir (Maringe & Foskett, 2010). Bir diğer ifadeyle uluslararasılaşma kültürel alışverişi teşvik ederek farklı geçmişlere sahip bireyler arasında karşılıklı anlayış ve hoşgörüyü geliştirir. Uluslararası öğrenciler içinde buldukları toplumun kültürüne adapte olurken aynı zamanda kendi kültürlerini de topluma yansıtarak bir kültür alışverişi sağlamaktadırlar (Callan, 2000).

Bu nedenle yükseköğretimde uluslararasılaşma faaliyetleri, ülkenin kültürel değerlerini tanıtmak ve yeni kültürleri tanımak açısından da oldukça önemli olabilmektedir. Bir anlamda bu kültürel etkileşim, daha barışçıl ve birbiriyile farklı bağlamlarda çoklu bağlantılar kurmuş olan bir küresel topluma katkıda bulunur. Diğer bir ifadeyle uluslararasılaşma, öğrenciler arasında küresel vatandaşlık kavramına ilişkin bir farkındalık geliştirmeyi, onları global sorunlar, kültürel farklılıklar ve kültürlerarası iletişim becerileri bağlamında empati kurabilen ve küresel bir topluma katkıda bulunabilmelerini teşvik eder (Williams, 2005 & Yang, 2016).

Diğer taraftan, içinde bulunduğumuz yüzyılda öğrenciler farklı coğrafyaları, kültürleri tanımak, yabancı dil becerilerini geliştirmek ve istihdam edilebilirlik düzeylerini yükseltmek için kendi ülkelerinin dışında, nitelikli eğitim veren yükseköğretim kurumlarında eğitim almaya yönelik bir arayış içerisindeyler (Ahlgrimm, Westphal & Heck, 2018). Bu talep, yükseköğretim

kurumlarını değişim programları, ortak eğitim programlarını geliştirme, ortak kampüsler kurma ve farklı ülkelerden üniversitelerle akademik ve öğrenci hareketliliğine olanak tanıyan ortaklıklar kurmaya sevk etmektedir (Castro, Woodin, Lundgren & Byram, 2016). Bu duruma ek olarak, uluslararası derecelendirme, akreditasyon ve kalite güvence sistemlerinin yükseköğretim kurumlarının değerlendirilmesi sürecinde giderek belirgin bir rol alıyor olması ve kurumların uluslararasılaşma bağlamında gerçekleştirmiş oldukları faaliyetler ile uluslararası öğrenci sayılarının bu değerlendirme ölçütleri arasında bulunması yükseköğretim kurumlarının ve yükseköğretim politikaları bağlamında karar verici mekanizmaların uluslararasılaşmayı destekleyen çalışmaları teşvik etmelerine ve yükseköğretim kurumlarının uluslararası düzeyde itibarlarının ve tanınırlıklarının artmasını sağlayarak bir yandan sundukları eğitimin niteliğini, araştırma altyapısını ve akademik programları geliştirmeye dönük hedeflerini gerçekleştirmelerini bir yandan da uluslararası öğrenciler bağlamında bir çekim merkezi olmalarını hedeflemektedirler (Martirosyan, Bustamante & Saxon, 2019) . Böylece, yükseköğretim kurumları uluslararası bağlantılarını güçlendirerek, iş birlikleri tesis ederek ve saygın uluslararası projelere ve diğer oluşumlara dahil olarak küresel ölçekte görünürlüklerini ve tanınırlık düzeylerini geliştirirler. Güçlü uluslararası profile sahip yükseköğretim kurumları, küresel ölçekte en iyi öğrencileri, en iyi öğretim üyelerini ve araştırmaları kendilerine çekerek kurumsal saygınlıklarını daha da yükseltebilirler. Ayrıca uluslararasılaşma eğitim, araştırma, geliştirme gibi alanlarda kurumların uluslararası gelişimine de katkı sağlamaktadır (İçduygu & Üstübcü, 2014). Yükseköğretimin küreselleşmesi ile birlikte ülkelerin akademik, ekonomik, politik, sosyal ve kültürel açılardan doğrudan veya dolaylı olarak zenginleşip güçlendiği ve yeni ilişkilerin kurulduğu düşüncesi giderek artmaktadır (YÖK, 2021).

Araştırma ve inovasyonda uluslararası iş birliği, yükseköğretimin uluslararasılaşmasının arkasındaki bir diğer itici güçtür. Son yıllarda küresel düzeyde insan yaşamı için hayati düzeyde yıkıcı etkilere neden olan iklim değişikliği, pandemiler, ekonomik krizler, göç hareketliliklerine bağlı sosyo-kültürel sorunlar veya sosyal eşitsizlik gibi zorlukların çözülebilmesi genellikle çok boyutlu uluslararası iş birliği ve uzmanlık gerektirmektedir (Özer, 2017). Bu bağlamda yükseköğretim kurumları, küresel ölçekte insanlığın ortak ihtiyaçlarını karşılayarak var olan toplumsal sorunların çözülebilmesi ve olası sorunların yaşanmadan önlenmesi için bilimsel araştırma geliştirme faaliyetlerini ve akademik programlarının uluslararası bir nitelik kazandırabilmenin yollarını aramaktadırlar (Selvitopu & Aydın, 2018). Bir anlamda yükseköğretim kurumları, uluslararası öğretim üyeleri, öğrenciler ve kurumlarla etkileşime geçerek gerek içinde buldukları toplumun gerekse tüm dünyanın yaşadığı sorunlara yönelik farklı bakış açılarına ve araştırma yaklaşımlarına açık olmayı sağlayıp kültürler ve disiplinler arası iş birliklerini destekleyen; bilgi, beceri ve iyi uygulamaların paylaşımını teşvik eden uluslararasılaşma politikalarına önem vermektedirler. Yükseköğretim kurumları, farklı ülkelerden araştırmacılarla ortaklıklar kurarak çeşitli uzmanlıklara, beşerî ve maddi kaynaklara ve finansman olanaklarına erişebilir. İş birliği temelinde kurulan araştırma geliştirme çabaları, girift yapıda olan küresel problemlerin üstesinden gelmekte, bilgi birikiminin sınırlarını ilerletmekte ve ufuk açıcı keşiflere imkan sağlamaktadır.

Yükseköğretimde uluslararasılaşma; ERASMUS+, Fullbright, Nordplus, Mevlana gibi öğrenci ve akademik personele yönelik gerçekleştirilen değişim ve hareketlilik programları, farklı ülkelerden yükseköğretim kurumlarının ortak eğitim programları geliştirip uygulamaları, çeşitli kapsam ve boyutlarda stratejik ortaklıklar, karşılıklı diploma denklikleri, yükseköğretim kurumlarının farklı ülkelerde kurduğu kampüsler ve uluslararası yaz okulları, çift diploma programları, gibi farklı uygulama biçimleri olan şemsiye bir kavram olarak değerlendirilebilir (Kehm & Teichler, 2007; Pike, 2012). Bununla birlikte yükseköğretimde uluslararasılaşma kavramının en somut göstergesi ve en temel unsuru uluslararası öğrenci hareketliliği olarak değerlendirilmektedir (Aba, 2013). Uluslararası öğrenci hareketliliği, sınırları aşan ve yükseköğretimde kısa veya uzun süreli eğitimler almak için başka bir ülkede kalan öğrenciler dahil edilerek tanımlanmakta ve farklı bölgelerdeki ülkeler arasında olabilmektedir (Woldegiorgis & Doevenspeck, 2015). Öğrencilerin yurtdışında eğitim görmesinin pek çok nedeni vardır. Bunlar arasında bireyin yaşadığı ülkede kendisini geliştirmek istediği alanda bilgi ve yeterlilik eksikliği, başka bir ülkede elde edilecek lisans, yüksek lisans ya da doktora derecesinin daha prestijli olması, bulunduğu ülkedeki olumsuz ve yetersiz koşullar, yurtdışına erişimin cazibesi ve göç yer almaktadır (Altbach & Knight, 2007).

Her ne kadar 2019 yılının aralık ayında başlayan ve hayatın her alanını hayati derecede olumsuz etkileyen COVID-19 pandemisi nedeniyle yükseköğretim kurumlarındaki uluslararası hareketlilik faaliyetlerinin kapsamı önemli ölçüde sınırlanmış olsa da UNESCO tarafından yayınlanan en güncel verilere göre 2021 itibarıyla uluslararası öğrencilerin sayısı 6 milyonu aşmıştır. Uluslararası öğrencilerin ülkelere göre dağılımı incelendiğinde ise Amerika Birleşik Devletleri (957.475), İngiltere (550.877),

Almanya (363.717) ve Kanada (323.157) başta olmak üzere Kuzey Amerika ve Avrupa Birliği üyesi ülkelerin toplam uluslararası öğrencilerin yaklaşık %60'ına ev sahipliği yaptığı ve uzun yıllardır bu alanda lider ülkeler olarak kabul gördükleri ifade edilebilir (Gümüş vd., 2019; UNESCO, 2023). Öte yandan veriler, öğrencilerini başka ülkelere gönderen kaynak ülkelerin de uluslararası öğrenciler için yükseköğretimde alternatif hedef ülkeler haline gelmeye başladığını göstermektedir (Özoğlu vd., 2015). Son yıllarda, her yıl daha fazla artan uluslararası öğrenci sayısı Türkiye de bölgesinde bu alanda önemli bir cazibe merkezi haline gelmiştir (Oz, 2020). Türkiye uluslararası öğrencilere ev sahipliği yapan ülkeler arasındadır ve uluslararası öğrenci sayısı ve çeşitliliği bakımından önde gelen ülkelerden birisidir. Geliştirilen politikalar ve değişen paradigma doğrultusunda bugün uluslararası öğrenci sayısı açısından Avrupa'da ilk beşte, dünyada ise ilk 10'da yer alan Türkiye'de 2022-2023 akademik yılında 198 ülkeden toplam 301.694 uluslararası öğrenci bulunmaktadır (YÖK, 2023).

İlgili alanyazında uluslararası öğrencilerin öğrenim görmek için geldikleri ülkelerde pek çok sorunla karşı karşıya kaldığını gösteren önemli sayıda araştırma bulunmaktadır (Sümer, Poyrazlı & Grahame, 2008). Yaşanan sorunların arkasında yatan nedenler incelendiğinde en büyük ortak paydanın temel olarak öğrencilerin adaptasyon süreçleriyle ilgili yaşanan aksaklıklardan kaynaklandığı görülmektedir (Spencer-Oatey & Xiong, 2006; Toyokawa & Toyokawa, 2002).

Adaptasyon süreci, uluslararası öğrencilerin öğrenim göreceği ülkeye gelmeden başlayan ve geldikleri ilk dönem başta olmak üzere, ülkede buldukları sürecin tamamını etkileyecek derecede öneme sahip olan bir değişkendir. Adaptasyon kavramı sadece tanıdık, aşina olmayı tanımak, öğrenmek değil, aynı zamanda yeni davranış, değer ve inanç türleriyle bir uzlaşmaya varmak anlamına gelmektedir (Kolesnikov, Nikulina, Danilenko & Zimovets, 2019). Zira yeni bir kültür, yeni değerler, yeni insanlar tanımak ve yeni bir ülkeye uyum sağlamak uluslararası öğrenciler için zorlayıcı olabilmektedir. Araştırmalar, uluslararası öğrencilerin, akademik ve sosyo-kültürel adaptasyonlarında kritik rol oynayan sayısız zorluk yaşadıklarını ortaya koymuştur (Volkova & Kolesov, 2021). Kendi kültürlerinden farklı bir kültürde öğrenimlerine devam eden öğrenciler, yeni sosyal ve eğitimsel alanlar, davranışlar ve beklentilerle mücadele etmenin yanı sıra genel olarak uyum sorunlarıyla uğraşmak zorunda kalmaktadırlar. (Zhou, Snape, Topping & Todman, 2008).

Son yıllarda gerek Suriye ve diğer komşu ülkelerde yaşanan savaşlar ve iç karışıklıklar nedeniyle Türkiye'ye gelen göç dalgası, gerekse Türkiye'nin Azerbaycan, Kazakistan, Türkmenistan gibi Türk Devletleri Teşkilatına üye olan ve Türkiye ile ortak dil, kültür, tarih birlikteliğine sahip olan devletler ile Orta Doğu ve Balkan coğrafyasında farklı faktörler temelinde bir çekim noktası olarak değerlendirilmesi her yıl sayısı katlanarak artan uluslararası öğrenciler için bir cazibe merkezi olmasını sağlamıştır. Bu duruma paralel olarak da ilgili alanyazında Türkiye'deki uluslararası öğrencileri odağa alan kuramsal ve ampirik araştırmaların sayısında da önemli düzeyde artış olmuştur. İlgili literatür incelendiğinde konu ile ilgili araştırmaların çok büyük bir bölümünün uluslararası öğrencilerin akademik, ekonomik ve sosyo-kültürel hayatta yaşadıkları sorunlarını temel aldığı (Başaran, Alagöz ve Geçkil, 2017; Çöllü ve Öztürk, 2007; Erişti, Polat ve Erdem, 2018; Kılıçlar, Sarı ve Seçilmiş, 2012; Kiroğlu, Kesten ve Elma, 2010; Kumcağız, Dadashzadeh ve Alakuş, 2016; Otrar vd., 2002; Paksoy, Paksoy ve Özçalıcı, 2012; Şahin ve Demirtaş, 2014; Taşar, 2019; Topal ve Tauscher, 2020; Yardımcıoğlu, Beşel ve Savaşan, 2017) görülmüştür. Diğer taraftan, uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi tercih sebepleri (Kondakçı, 2011; Özoğlu, Gür ve Coşkun, 2015), Türkiye'deki deneyimleri (Erdem & Polat, 2019; Kılınç, Arslan ve Polat, 2020), Türkçe ve yabancı dil öğrenimine ilişkin görüşleri (Alyılmaz, Biçer ve Çoban, 2015; Biçer, Çoban ve Bakır, 2014; Derman, 2010; Gürbüz ve Güleç, 2016; Polat, 2018) gibi konu başlıkları da son yıllarda araştırmacıların yöneldiği diğer alanlar arasındadır.

Türk yükseköğretim sistemindeki uluslararası öğrenci sayısının son birkaç yıl içerisinde giderek artan oranlarla yükselmiş olması, bu öğrencilerin ev sahibi ülkenin kültürüne ve diline, yeni sosyal çevrelerine ve akademik yaşamlarına adaptasyonu ile ilişkili konuların da kritik bir düzeyde önem arz etmesine neden olmuştur. Zira ev sahibi ülkenin sosyo-kültürel çevresine akademik, psikolojik, sosyolojik ve ekonomik faktörler açısından uyum sağlamak uluslararası öğrenciler için stresli ve zor bir süreç olduğu ampirik araştırma bulgularıyla kanıtlanmıştır (Berry, 2005; Knight, 2011; Li ve Gasser, 2005; Sigalas, 2010; Spencer-Oatey ve Xiong, 2006; Zhou vd., 2008). Uluslararası öğrencilerin ev sahibi ülkenin kültürel ortamına uyum sağlaması hem bireylerin hem de ev sahibi toplumun eğitimde uluslararasılaşmadan faydalanmasını ve gelişmesini kolaylaştıran bir dizi sonuca yol açabilir (Shafaei ve Razak, 2016).

Öte yandan, Türkiye'de uluslararası öğrencilerin adaptasyon süreçleri bağlamında gerçekleştirilen araştırmalar incelendiğinde ise son yıllarda konuya ilişkin çalışmalar bulunmakla birlikte alanyazında önemli bir boşluğun olduğu

görülmektedir. Konuya ilişkin mevcut araştırmalar incelendiğinde araştırmacıların bir bölümünün adaptasyon kavramını bütüncül bir bakış açısıyla ele almak yerine akademik adaptasyon (Polat, 2019), sosyal adaptasyon (Osmanlı, 2018; Özçetin, 2013; Sezgin ve Yolcu, 2016; Sungur vd., 2016; Zavalsız ve Gündoğ, 2017), psikolojik adaptasyon (Gökyer, 2017), kente ve üniversiteye adaptasyon (Usta, Sayın ve Güzelipek, 2017) gibi farklı bağlamlarla sınırlandırdığı görülmüştür. Adaptasyon konusunu bütüncül ve eklektik bir bakış açısı doğrultusunda ele alan araştırmaların (Polat & Arslan, 2022) ise son derece sınırlı sayıda olduğu dikkat çekici bir diğer husustur.

Ayrıca, alanyazında araştırma alanı ile dolaylı düzeyde ilişkili olan sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Westwood & Barker (1990) uluslararası öğrenciler arasında akademik başarı ve sosyal uyum konusunda akran eşleştirme programı üzerine bir çalışma yapmıştır. Mckinley, Pattison & Gross (1996) kültürel oryantasyon programının uluslararası üniversite öğrencilerinin psikolojik refahına etkileri üzerine keşifsel bir araştırma tasarımı üzerine çalışmıştır. Bektaş (2008) Türk üniversitelerindeki uluslararası öğrencilere danışmanlık konusunda mevcut durum değerlendirmesi ve öneriler kapsamında bir çalışma yürütmüştür. Taş (2013) uluslararası öğrencilerin akademik ve diğer ihtiyaçları üzerine bir çalışma yapmış ve öğrencilerin uyum sürecinde başarılı olması için gerekli ihtiyaçlardan bahsetmiştir. Erişti & Coşkunserçe (2017) uluslararası öğrencilerin kültürel uyumuna yönelik tasarım tabanlı araştırma yaklaşımına dayalı çevrimiçi bir oryantasyon uygulaması tasarlamışlardır. Zhou, Snape, Topping & Todman (2008) Yükseköğretimdeki uluslararası öğrencilerde kültür şoku ve adaptasyonun teorik modelleri konusunda gelecekteki araştırma, politika ve uygulamalar açısından çıkarımlarda bulunmuş ve çeşitli incelemeler yapmışlardır. Russell, Rosenthal & Thomson (2010) uluslararası öğrenci olma deneyimini akademik, psikolojik ve genel yaşama adaptasyon perspektifinde incelemiştir.

Karma desen temel alınarak tasarlanan bu araştırmada uluslararası öğrencilerin adaptasyon düzeylerini belirlenmesi sürecinde erişilen bulgular Uluslararası Öğrenciler için Genel Adaptasyon Ölçeği (Polat ve Arslan, 2022) kullanılarak elde edilen veriler çerçevesinde olacaktır. Araştırmanın nicel verileri 2023-2024 akademik yılında Karabük Üniversitesinde öğrenim gören uluslararası öğrenciler arasından seçkisiz örneklem tekniği kullanılarak belirlenen çalışma grubundan elde edilen veriler ile elde edilecektir. Öte yandan araştırmanın nitel verileri ise araştırmacı tarafından ilgili araştırma soruları temel alınarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilen veriler ile elde edilecektir. Bu bağlamda araştırmanın nitel verilerinin 2023-2024 akademik yılında Karabük Üniversitesinde görev yapan idari ve akademik yöneticiler ile akademisyenler arasından ölçüt örneklem ve kartopu örneklem yöntemi kullanılarak belirlenen uzman grubu ve nicel veri toplama sürecine katılmış olan ve Türkçe veya İngilizce dillerinin birisinde iletişim kurabilen uluslararası öğrenciler arasından ölçüt örneklem ve maksimum çeşitlilik örneklem tekniğine uygun olarak belirlenen, bir çalışma grubundan elde edilen verilerle sınırlı olduğu ifade edilebilir. Ek olarak araştırmada alanyazın taraması sonucunda elde edilen bulgular araştırmacının ulusal ve uluslararası literatürde yayımlanan çalışmalardan ulaşılabilir nitelikte olanlar ile sınırlıdır. Bu araştırma 2007 yılında kurulmuş genç bir üniversite olmasına karşın 46.000'in üstündeki öğrenci sayısı, 16 Fakülte, 2 Enstitü, 5 Yüksekokul, 9 Meslek Yüksekokulu ve 17 Uygulama ve Araştırma Merkezinde görev yapan 1108 akademisyeni ve 99 farklı ülkeden gelen 12.000'i aşkın uluslararası öğrencisiyle (Karabük Üniversitesi, 2023) en fazla uluslararası öğrenciye sahip yükseköğretim kurumu olan Karabük Üniversitesi'nde gerçekleştirilecektir. Yükseköğretim kurumlarının buldukları şehir, ev sahipliği yaptığı öğrenci profili ve sayısı, görev yapan akademisyenlerin nitelikleri, yerleşkede sunulan olanaklar başta olmak üzere pek çok farklı faktör bağlamında kurumsal kimliğe sahip olan kurumlar olması ve karma araştırma deseninin doğası gereği, araştırmada elde edilen bulguların Türkiye'de öğrenimlerini sürdüren tüm uluslararası öğrencilere genellenemeyecek olması bu araştırmanın sınırlılıkları arasındadır.

4. ÖZGÜN DEĞER

Proje önerisinin, özgün değeri (bilimsel kalitesi, farklılığı ve yeniliği, hangi eksikliği nasıl gidereceği veya hangi soruna nasıl bir çözüm geliştireceği ve/veya ilgili bilim/teknoloji alan(lar)ına metodolojik/kavramsal/kuramsal olarak ne gibi özgün katkılarda bulunacağı vb.) ayrıntılı olarak açıklanmalıdır.

Küreselleşmenin somut yansımalarından biri olan eğitimin uluslararasılaşması olgusu tüm dünyada yükseköğretim düzeyinde öğrenci hareketliliklerine zemin hazırlamıştır. COVID-19 pandemisinin küresel ölçekte eğitimde yarattığı yıkıcı etkiler değerlendirme dışında tutulduğunda, dünyadaki toplam uluslararası öğrenci sayısının özellikle son birkaç on yılda sürekli ve giderek daha fazla oranda artış gösterdiği dikkat çekmektedir. Yaşadığı ülkeden daha nitelikli bir eğitim alma olanağı, eğitim sonrası daha iyi istihdam koşullarını elde etme imkânı, kendi ülkesinde uzmanlaşmak istediği alandaki akademik açıdan yetersiz

koşullar, yeni bir dil öğrenme ve yeni bir kültürde yaşama isteği gibi bireysel, akademik ve istihdam ile ilişkili nedenlerin yanı sıra savaş, iç karışıklıklar, çatışmalar, doğal afetler, olumsuz yaşam koşulları ve yoksulluk gibi zorunluluktan kaynaklı gerekçeler uluslararası öğrencilerin sayısındaki bu hızlı artışın nedenleri arasında gösterilebilir. Diğer taraftan değişim programlarının sayısındaki ve kapsamındaki artış, ülkeler arası eğitim iş birliklerinin kolaylaştırıcı etkisi, uluslararası ilişkiler bağlamında yaşanan gelişmeler gibi diğer faktörler de makro düzeyde eğitimde uluslararasılaşma, mikro düzeyde uluslararası öğrencilerin sayısındaki artışın temel bileşenleri arasında bulunduğu ifade edilebilir. Bu durum uzun yıllar boyunca uluslararasılaşma bağlamında edindikleri deneyim, sahip oldukları ikili ve çok taraflı iş birlikleri, ev sahipliği yaptıkları uluslararası akademisyen ve öğrenci sayıları bakımından lider ülkeler olarak kabul edilen ABD, İngiltere, Avustralya, Kanada, Almanya, Fransa, Çin ve Rusya'nın dışındaki ülkelerin yükseköğretim sistemlerinde de uluslararasılaşma politikalarında ve uygulamalarında dönüşümü tetiklemiştir.

2022-2023 akademik yılı itibariyle Türkiye, ev sahipliği yaptığı 300.000'i aşkın uluslararası öğrenci sayısı ile Dünya'da bu alandaki en çok talep edilen ilk 10 ülke arasına girmiştir. Uluslararası öğrencilerin geldikleri ülkede gerek sosyo-kültürel gerekse akademik ortama kolay bir şekilde uyum sağlayabilmelerini sağlamak oldukça önem arz etmektedir. Zira uluslararası öğrencilerin adaptasyon sürecinin sağlıklı bir şekilde yönetilmesi onların hem pozitif bir öğrenme deneyimine sahip olarak akademik başarı düzeylerini yükseltmelerini hem de süreç boyunca karşılaştıkları olası zorlukları önleyerek sosyal kültürel ortamlara uyum sağlamalarını destekleyebilmek için kritik bir rol oynamaktadır. Benzer şekilde ev özlemi, yalnızlık, kaygı gibi pek çok psikolojik faktörün olumsuz etkilerinden sıyrılabilmeleri ve günlük yaşamda sıklıkla ihtiyaç duydukları bilgi ve becerileri edinebilmelerini sağlayabilme bağlamında da adaptasyon sürecinin oynadığı rol çok önemlidir.

Uluslararası öğrencilerin adaptasyon süreçlerinin desteklenmesi noktasında alanyazında üzerinde sıklıkla durulan en önemli faktörlerin başında kendilerine sunulan oryantasyon eğitimi yer almaktadır. Oryantasyon eğitimi, dünyanın farklı coğrafyalarında yaşayan ve birbirinden farklı sosyal, kültürel ve akademik arka planlara sahip olan farklı ırk, dil, inanışlara sahip olan bireylerin geldikleri ülkedeki koşullara, sosyal hayata, üniversite yaşantısına, içinde bulunacakları yeni durumlardan ve ortamlardan kaynaklanabilecek sosyolojik ve psikolojik durumlara adaptasyon sürecinde bireylerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek olması açısından gerek politika belirleyici, karar verici mekanizmaların gerekse doğrudan yükseköğretim kurumlarının, kurum yöneticilerinin ve akademisyenlerin üstünde özenle durması gereken bir husustur. Oryantasyon eğitimi sayesinde uluslararası öğrencilerin akademik ve sosyo-kültürel ortamlara daha hızlı ve kolay bir şekilde uyum sağlayabilmektedir. Ayrıca uluslararası öğrencilerin bu süreçte daha önce kendi ülkesinde aşına olmadığı sosyal normlar, davranış kalıpları ve değerler temelinde sıklıkla karşı karşıya kalınabilen kültür şoku ve buna bağlı gelişebilen depresyon, kaygı bozuklukları ile yalnızlık, mutsuzluk, huzursuzluk gibi olumsuz duyguların önüne geçilebilmektedir. Oryantasyon eğitimi uluslararası öğrencilerin dahil olacağı yeni sosyal, kültürel ve akademik çevrelerinde arkadaşlıklar edinme ve bağlantılar kurma noktasında onların psikolojik iyi oluş durumlarını etkileyecek olan sosyal izolasyon yaşamalarını engelleyerek dışlanma, ötekileşme, ayrımcılık gibi olumsuzlukların önüne geçebilecek bir mekanizma olarak değerlendirilmektedir. Ek olarak, uluslararası öğrencilerin adaptasyonu sürecinde ev sahibi ülkede geçerli olan yasal düzenlemeler, yazılı olmayan sosyal kurallar, değerler, örf, adet, gelenek ve görenekler bağlamında ihtiyaç duyabilecekleri bilgilere sunulduğu için gerek öğrencilerin toplumsal yaşama entegrasyonu açısından gerekse üniversite dışındaki sosyal yaşamda yerel halkın uluslararası öğrencilere yönelik tutum, düşünce ve davranışlarında olumlu yönde etkiler açısından oryantasyon eğitimi önemli bir rol oynamaktadır.

Uluslararası öğrencilerin adaptasyonu sürecinde oldukça kritik bir öneme sahip olan oryantasyon eğitimlerinin başarılı olabilmesi için en önemli konuların başında hazırlanacak eğitim programının bireylerin gerçek ihtiyaçları temelinde geliştirilmiş olması bulunmaktadır. Nitelikli bir eğitim programının geliştirilebilmesi, doğru ve eksiksiz bir şekilde belirlenmiş ihtiyaçlar temelinde planlanan eğitim hedefleri ile mümkündür ve bu sürecin ilk adımı ihtiyaç analizinin gerçekleştirilmesidir (Adıgüzel, 2019). Zira ihtiyaç analizi sonucunda elde edilen veriler temelinde bir eğitim programının varoluş nedeni olarak da ifade edilebilecek olan eğitim hedefleri belirlenir (Erişti ve Polat, 2020). Diğer bir ifadeyle bir eğitimin niteliğini belirleyen en önemli değişkenlerin başında eğitim programı gelirken, bir eğitim programının niteliğini belirleyen en önemli faktörün de ihtiyaç analizi olduğu ifade edilebilir (Küçüktepe, 2023).

Ev sahipliği yaptığı uluslararası öğrenci sayısı bakımından Avrupa'da ilk 5'te ve dünyada ilk 10 sırada yer alan Türkiye'de uluslararası öğrencilerin adaptasyon süreçleriyle ilgili akademik araştırmalar incelendiğinde oldukça sınırlı sayı ve kapsamda yayının bulunduğu görülmüştür. Uluslararası öğrenciler ve uluslararasılaşma bağlamında gerçekleştirilen araştırmalarda öğrenciler için bir oryantasyon eğitimi geliştirilmesi gerekliliği sık sık önerilse de (Akgedik, 2019; Er, 2021; Sadık, 2017; Tosun,

2016) ilgili alanyazın detaylı bir şekilde incelendiğinde, sadece bir araştırmada (Coşkunserçe & Erişti, 2014) uluslararası öğrencilerin yalnızca kültürel uyum sürecine yönelik bir çevrimiçi oryantasyon uygulamasının geliştirdiği görülmüştür. Öte yandan, adaptasyon sürecinin sosyal, kültürel, psikolojik, akademik ve günlük yaşama uyum faktörlerinden oluşan çok boyutlu bir yapı arz ettiği (Polat ve Arslan, 2022) ve Türk yükseköğretim sisteminde özellikle son 10 yılda artan uluslararası öğrenci sayısı, niteliği ve profili birlikte değerlendirildiğinde ilgili literatürde önemli bir boşluğun olduğu görülmüştür. Bir diğer ifadeyle uluslararası öğrencilerin adaptasyon sürecine yönelik olarak geliştirilmiş olan kapsamlı ve çok boyutlu bir oryantasyon eğitim programı bulunmadığı gibi, bu bağlamda gerçekleştirilmiş olan güncel nitelikte bir ihtiyaç analizi çalışmasına da rastlanmamıştır. Ayrıca, yükseköğretim kurumlarının her yeni akademik yıl başlangıcında oryantasyon eğitimi başlığı altında sunmuş oldukları programlar incelendiğinde büyük bir çoğunluğunun yalnızca kurumun tanıtımı ile sınırlandırılmış bir yapıda olduğu, diğer bir bölümünde ise doğrudan öğrencilerin öğrenim görecekları bölüme odaklanmış bir plan dahilinde hazırlanmış olan videolardan ve kurum yöneticilerinin konuşmalarından oluşan nitelikte olduğu görülmüştür.

Türk yükseköğretim sisteminde hazırlanan politika belgelerinde, yükseköğretim kurumlarının stratejik planlarında ve vizyon belgelerinde yer alan uluslararası öğrencilerin adaptasyonu sürecinde kritik bir öneme sahip olan oryantasyon eğitimi sürecine yönelik bir eğitim programının geliştirilmesi için atılması gereken ilk ve en önemli aşamanın kapsamlı bir ihtiyaç analizi çalışması olduğu düşünüldüğünde, uluslararası öğrencilerin adaptasyon düzeylerinin çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi ve bu bağlamda geliştirilecek olan oryantasyon eğitim programına yönelik çok boyutlu bir ihtiyaç analizinin gerçekleştirilmesini amaçlayan bu araştırmanın sonucunda elde edilecek bulguların önemli bir boşluğu kapatarak uygulamadaki eksikliklere yanıt vereceği değerlendirilmektedir. Bu araştırma sonunda, ilgili alanyazın, uzman grubu ve uluslararası öğrencilerden elde edilecek veriler ile gerçekleştirilecek olan ihtiyaç analizinden elde edilen bulguların uluslararası öğrenciler için geliştirilecek olan oryantasyon eğitimlerine ışık tutarak uluslararası öğrencilerin adaptasyon sürecinde yaşadıkları sorunların önüne geçilebilmesi olanaklı kılınacağı umulmaktadır. Bu araştırmadan elde edilen bulguların geniş perspektiften bakıldığında Türk yükseköğretim sisteminde uluslararasılaşma, özele indirildiğinde ise Türk yükseköğretim sisteminde uluslararası öğrenciler ile ilgili konularda görev yapan karar verici ve politika yapıcı mekanizmalara, teknokratlara, eğitim yöneticilerine, program geliştirme uzmanlarına, uygulayıcılar olan akademisyenlere, araştırmacılara, sivil toplum kuruluşlarına ve diğer tüm paydaşlara yol gösterici olacağı ve alanyazına önemli katkılar sunacağı beklenmektedir. Son olarak bu araştırmanın daha sonra gerçekleştirilecek olan ileri araştırmalara ışık tutabileceği ve başta uluslararası öğrenciler için oryantasyon eğitim programı geliştirmeye dönük ulusal ve uluslararası akademik çalışmalara kaynaklık edebileceği düşünülmektedir.

5. YÖNTEM

Projede uygulanacak yöntem ve araştırma teknikleri (veri toplama araçları ve analiz yöntemleri dahil) ilgili literatüre atf yapılarak (gerekirse ön çalışma yapılarak) belirgin ve tutarlı bir şekilde ayrıntılı olarak açıklanmalı ve bu yöntem ve tekniklerin projede öngörülen amaç ve hedeflere ulaşmaya elverişli olduğu ortaya konulmalıdır.

Projede uygulanacak yöntem(ler)le ilerleme kaydedilememesi durumunda devreye sokulacak alternatif yöntem(ler) de belirlenerek açık bir şekilde ifade edilmelidir.

Uluslararası öğrencilerin adaptasyonuna odaklanan oryantasyon eğitim programına yönelik bir ihtiyaç analizinin gerçekleştirilmesinin amaçlandığı bu çalışma, araştırmada odaklanılan problemi derinlemesine ve kapsayıcı bir şekilde çözümleyebilmek ve anlaşılmasını sağlayabilmek için nitel ve nicel yöntemi birleştirerek her iki yaklaşımın da avantajlarını kullanmaya olanak sağlayan bir yaklaşım olarak tanımlanan karma yöntem deseni (Balcı, 2013; Creswell ve Plano Clark, 2018; Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012; Mills ve Gay, 2018) temel alınarak tasarlanmıştır. Her iki veri türünü tek bir araştırmada birleştirmenin mantığı ne nicel ne de nitel yöntemlerin tek başına kullanıldıklarında ele alınan durumu net bir şekilde açıklayabilmenin yeterli olmadığı bağlamlarda ortaya çıkan ihtiyaca dayanmaktadır (Maforah ve Leburu-Masigo, 2018). Zaman alıcı bir yöntem olsa da karma yöntemin kullanılması, araştırmada odağa alınan konu alanının daha derinlemesine anlaşılmasına katkı sunmaktadır (Hoover ve Krishnamurti, 2010; Robson, vd., 2017).

Son yıllarda günlük yaşamın içinde deneyimlenen olgulara odaklanan sosyal bilimlerdeki araştırmalarda sıklıkla kullanılan ve hibrit, birleştirilmiş, çoklu yöntem, üçüncü paradigma ya da üçüncü metodolojik yöntem gibi farklı adlandırmalarla da anılan karma desen, geleneksel paradigmanın sınırlılıklarını aşmayı olanaklı kılan bir yöntembilimsel yaklaşım olarak değerlendirilmektedir (Creswell ve Plano Clark, 2011). Karma desenin, araştırmacılara çalışmalarında yanıt aradıkları araştırma

sorularının bağlamı ve ele aldığı değişkenler doğrultusunda daha kapsayıcı ve derinlemesine analiz yapabilmesine olanak tanıyan bir nitelikte araştırma tasarımı şansı sunan farklı yaklaşımların harmanlanmasına yardımcı olabileceği vurgulanmaktadır (Hoover ve Krishnamurti, 2010; Johnson ve Onwuegbuzie, 2004). Karma yöntemin bilimsel araştırmalara sunmuş olduğu bu katkının, son yıllarda daha kapsamlı, sistematik, disiplinlerarası, yaratıcı, iş birliğini ön planda tutan yenilikçi araştırmaların sayısında önemli düzeyde artışa neden olduğu belirtilmektedir (Bernard, vd., 2014; Flick, 2011).

Tashakorri ve Teddlie (2003) yaklaşık kırk farklı karma yöntem tasarımı olduğunu açıklamış olsa da alanyazında sıklıkla birleştirme (çeşitleme) deseni, açıklayıcı ardışık (sıralı) desen ve keşfedici ardışık desen olarak adlandırılan üç temel desen ve müdahale deseni, sosyal adalet deseni ve çok aşamalı değerlendirme deseni olarak adlandırılan üç gelişmiş desene atıfta bulunmaktadır. Leech ve Onwuegbuzie (2009), ise karma yöntemle ilişkin üç kategoriden oluşan bir yapı sunmuştur. Bunlar: a) kısmen / tamamen karma tasarım; b) eşzamanlı / sıralı(ardışık) tasarım ve; c) nicel ve nitel verilerin eşit / herhangi birinin baskın statüde olduğu desen.

Bu araştırmada, araştırma amacına ve araştırma sorularına en uygun desen olan açıklayıcı ardışık desen temel alınmıştır. Bu desen gücünü araştırmanın birbiri üzerine inşa edilen kolaylıkla anlaşılabilir ve birbirinden ayırt edilebilen iki aşamadan almaktadır (Creswell, 2017). İki aşamadan oluşan açıklayıcı ardışık desende ilk olarak nicel verilerin toplanıp analiz edilmesi daha sonra nitel verilerin toplanıp analiz edilmesi gerekmektedir (Cresswell, 2021). Genel amacı nitel verilerin nicel bulguların derinlemesine açıklamaya veya nicel sonuçların üzerine yeni anlamlar inşa etmeye yardımcı olması (Creswell ve Plano Clark, 2011) şeklinde ifade edilebilecek olan açıklayıcı sıralı desen başta sosyal bilimler olmak üzere farklı araştırma alanlarında karmaşık olguları ve ilişkileri daha iyi anlamak için son yıllarda yaygın olarak kullanılmakta olan bir araştırma desendir ve araştırmacılara, nitel ve nicel verileri bulguların yorumlanması sürecinde entegre ederek araştırma problemine ilişkin daha kapsamlı bir değerlendirme yapmalarına olanak tanır (Schoonenboom & Johnson, 2017; Terrell, 2012; Wisdom & Creswell, 2013).

Araştırmanın nicel bölümünün hedef evrenini Karabük Üniversitesinde 2023-2024 eğitim öğretim yılında öğrenim görmekte olan uluslararası öğrenciler oluşturmaktadır. Tablo X'de yansıtıldığı üzere, 2023-2024 eğitim öğretim yılında ilgili yükseköğretim kurumunda toplam 12.000 uluslararası öğrenci bulunmaktadır (Karabük Üniversitesi, 2023; YÖK, 2023). Buna göre $\alpha = 0,05$ anlamlılık ve %5 hata payı dikkate alındığında minimum 373 öğrenciden veri elde edilmesi gerektiği görülmüştür. Diğer taraftan, araştırmanın veri toplama süreci başlığında detaylarıyla açıklandığı üzere, nicel verilerin daha geniş bir örneklem grubundan elde edilerek temsil gücünün artırılması ve araştırmanın 1. ve 2. araştırma soruları bağlamındaki değişkenler dikkate alınarak gerçekleştirilecek analizleri olanaklı kılması bakımından nicel verinin çevrimiçi platformlar kullanılarak daha geniş kitlelerden zaman ve insan kaynağını daha etkili kullanarak elde edilmesi planlanmıştır.

Araştırmada yanıtı aranan üçüncü araştırma sorusu bağlamında elde edilen nitel verilere biri uluslararası öğrencilerden diğeri akademisyenler ve idari personeller arasından oluşan iki farklı çalışma grubu ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla erişilmiştir. Çalışma gruplarının oluşturulması sürecinde amaca dayalı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ve maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede ölçüt araştırmacı tarafından belirlenir veya önceden hazırlanmış olan bir ölçütler dizisi de dikkate alınabilir (Marshall & Rossman, 2021). Bu doğrultuda, uzman grubunun belirlenmesinde kullanılan ölçüt araştırmanın gerçekleştirildiği yükseköğretim kurumunda en az 5 yıl deneyime sahip olma ve uluslararası öğrenciler ile eğitim öğretim ya da öğrenci işleri gibi diğer ilişkili bağlamlarda görev yapmış olma iken, uluslararası öğrenciler için bir ölçüt olarak kullanılmamıştır.

Maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği ile araştırma bağlamında önem arz eden değişkenler bakımından farklı demografik özelliklere sahip bireylerin temsil edilmesi sağlanarak çoklu bakış açısıyla ele alınan durumun kapsayıcı bir biçimde betimlenmesine olanak sağlanabilir (Henwood, 2014). Bu süreçte maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemini tercih etmedeki amaç, araştırmada ele alınan problem durumunu derinlemesine incelemeyi olanaklı kılacak bireylerin çeşitliliğinin araştırmanın sınırları dahilinde en üst seviyede yansıtılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu bağlamda, uluslararası öğrencilerden oluşan grubu belirlerken cinsiyet, milliyet, Türkiye'de bulunma süresi gibi demografik değişkenler dikkate alınırken uzman grubu için mesleki kıdem, yaş ve görev yapılan birim bağlamında maksimum çeşitliliği sunacak bir çalışma grubu oluşturulmuştur.

Her ne kadar son yıllarda nitel araştırmalarda örneklem büyüklüğünün belirlenmesi sürecinde örneklem büyüklüğünün yeterliliğinin değerlendirilmesine yönelik kanıta dayalı bir yaklaşım için artan bir eğilim olduğu görülse de nitel araştırmalarda örneklem büyüklüğünün yeterliliğine ilişkin araştırmacıların üzerinde uzlaştığı bir yaklaşım olduğu söylenemez (Vasileiou vd.,

2018). Sandelowski (1995), nitel araştırmalarda rneklemen büyüklüğünün incelenen olguya ilişkin yeni ve zengin içerikli bir anlamın ortaya çıkmasına olanak tanıyacak kadar büyük ve bir yandan da ele alınan durumun derinlemesine analizi için yeterince kkk olmasını önermektedir. Morse (2000), nitel araştırmalarda, örneklem sayısının belirlenmesinde çalışmanın kapsamı, odağı alınan konunun doğası, erişilebilirlik, verilerin niteliğ ve zenginliğ ile araştırma tasarımı gibi parametrelerin dikkate alınması gerektiğini bildirmiştir. Bu konu ile ilişkili olarak bazı araştırmacılar (Braun & Clarke, 2016; Fugard & Potts, 2015; Guest, Bunce, & Johnson, 2006) yarı yapılandırılmış görüşmelerde nitel veri doyunluğuna ulaşmak için en az 12 örneklem büyüklüğüne ihtiyaç olduğunu önerirken, Creswell (2013) ise nitel verinin doğası gereğ tam bir sayı vermenin doğru bir yaklaşım olmadığı ancak araştırmada ele alınan olguya doğrudan deneyime sahip 5 ila 25 arasında katılımcının yeterli olabileceğini ifade etmiştir.

Bu araştırmada elde edilen nicel veriler, araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin demografik verilerinin elde edilmesi için araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, uluslararası öğrencilerin adaptasyon düzeylerini belirleyebilmek için geliştirilen UGAÖ (Polat & Arslan, 2022), ve uluslararası öğrencilerin adaptasyon sürecinde ihtiyaç duydukları bilgi ve becerilerin ortaya çıkartılabilmesi için uzmanlar ve uluslararası öğrenciler için araştırmacı tarafından iki farklı versiyon olarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları ile elde edilmiştir.

Araştırmada kullanılan nicel ve nitel veri toplama araçları ile elde edilen verilerin analizinde uygulanacak teknikler araştırma soruları doğrultusunda belirlenmiştir. Temel alınan araştırma desenine uygun olarak ilk olarak kişisel bilgi formu ve UGAÖ aracılığıyla uluslararası öğrencilerden elde edilen nicel veriler analiz edilecek, ikinci aşamada ise yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla elde edilen nitel veriler analiz edilecektir. Nicel verilerin analizi sürecinde SPSS yazılımı kullanılarak frekans ve yüzde dağılımları, tepe değeri, medya, ortalama, arpıklık ve basıklık katsayıları gibi tanımlayıcı istatistiksel teknikler, bağımsız örneklem t-testi ve ANOVA kullanılacakken, nitel verilerin analiz süreci içerik analizi ile gerçekleştirilecektir.

6. PROJE YÖNETİMİ, EKİP VE ARAşTIRMA OLANAKLARI

6.1 BAşARI ÖLÇÜTLERİ VE RİSK YÖNETİMİ

Projenin tam anlamıyla başarıya ulaşmış sayılabilmesi için **İş-Zaman izelgesinde** yer alan her bir ana iş paketinin hedefi, başarı ölçütü (ne ölçüde gerçekleşmesi gerektiği) ve projenin başarısındaki önem derecesi aşağıdaki **Başarı ltleri Tablosunda** belirtilmelidir.

BAşARI ÖLÇÜTLERİ TABLOSU (*)

İP No	İş Paketi Hedefi	Başarı lt (% , sayı, ifade, vb.)	Projenin Başarısındaki nemi (%)**
1	Literatür Taraması ve planlama	%20	%20
2	Verilerin toplanması	%30	%30
3	Verilerin analizi	%25	%25
4	Değeriendirme, sonuç ve yorumlama	%25	%25

(*) Tablodaki satırlar gerektiği kadar genişletilebilir ve çoğaltılabilir.

(**) Sütün toplamı 100 olmalıdır.

Projenin başarısını olumsuz yönde etkileyebilecek riskler ve bu risklerle karşılaşıldığında projenin başarıyla yürütülmesini sağlamak için alınacak tedbirler (**B Planı**) ilgili iş paketleri belirtilerek ana hatlarıyla aşağıdaki **Risk Yönetimi Tablosunda** ifade edilmelidir.

RİSK YÖNETİMİ TABLOSU (*)

İP No	En nemli Risk(ler)	B Planı
1		
2		

(*) Tablodaki satırlar gerektiği kadar genişletilebilir ve çoğaltılabilir.

6.1.1. PROJE ÖNERİ SAHİPLERİNİN GÖREV ALACAKLARI AŞAMALAR, SÜRELER

	Proje Öneri Sahipleri	Görev Alacakları Aşamalar	Ayıracağı Süre (%)
Proje Yürütücüsü		Planlama ve Yönlendirme	60
Proje Araştırmacısı 1		Uygulama ve Analiz	40

(*) Tablodaki satırlar gerektiği kadar genişletilebilir ve çoğaltılabilir.

(**) Sütun toplamı 100 olmalıdır.

6.2. ARAŞTIRMA OLANAKLARI

Bu bölümde projenin yürütüleceği birimde/kurumda var olup da projede kullanılacak olan altyapı/ekipman (laboratuvar, araç, makine-teçhizat vb.) olanaklar aşağıdaki tabloda belirtilmelidir.

MEVCUT ARAŞTIRMA OLANAKLARI TABLOSU (*)

Mevcut Altyapı/Ekipman Türü, Modeli (Laboratuvar, Araç, Makine-Teçhizat vb.)	Mevcut Olduğu Birim/Kurum	Projede Kullanım Amacı
IBM SPSS yazılımı	Yabancı Diller Yüksekokulu	Verilerin Analizi
Ses kayıt cihazı	Yabancı Diller Yüksekokulu	Nitel Verilerin Toplanması
Optik okuyucu	Yabancı Diller Yüksekokulu	Nicel Verilerin Toplanması

(*) Tablodaki satırlar gerektiği kadar genişletilebilir ve çoğaltılabilir.

7. PROJEDEN BEKLENEN YAYGIN ETKİ

Proje başarıyla gerçekleştirildiği takdirde projeden elde edilmesi öngörülen/beklenen yaygın etkilerin (bilimsel/akademik, ekonomik/ticari/sosyal, araştırmacı yetiştirilmesi ve yeni projeler oluşturulması) neler olabileceği diğer bir ifadeyle projeden ne gibi çıktı, sonuç ve etkilerin elde edileceği kısa ve net cümlelerle aşağıdaki tabloda belirtilmelidir.

PROJEDEN BEKLENEN YAYGIN ETKİ TABLOSU

Yaygın Etki Türleri	Projede Öngörülen/Beklenen Çıktı, Sonuç ve Etkiler
Bilimsel/Akademik (Makale, Bildiri, Kitap)	Uluslararası kongrede bildiri Uluslararası indekslerden taranan dergide makale
Ekonomik/Ticari/Sosyal (Ürün, Prototip Ürün, Patent, Faydalı Model, Üretim İzni, Çeşit Tescilli, Spin-off/Start-up Şirket, Görsel/İşitsel Arşiv, Envanter/Veri Tabanı/Belgeleme Üretimi, Telif Konu Olan Eser, medyada Yer Alma, Fuar, Proje Pazarı, Çalıştay, Eğitim vb. Bilimsel Etkinlik, Proje Sonuçlarını Kullanacak Kurum/Kuruluş, vb. diğer yaygın etkiler)	Araştırmanın daha sonra gerçekleştirilecek olan ileri araştırmalara ışık tutabileceği ve başta uluslararası öğrenciler için oryantasyon eğitim programı geliştirmeye dönük ulusal ve uluslararası akademik çalışmalara kaynaklık edebileceği düşünülmektedir. Araştırmanın sonuçları temel alınarak öncelikle Türkiye'de en fazla uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapan Karabük Üniversitesi başta olmak üzere Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin adaptasyon ve oryantasyon süreçlerine dönük ileri araştırmalar ve uygulamaların gerçekleştirilmesi beklenmektedir.
Araştırmacı Yetiştirilmesi ve Yeni Proje(ler) Oluşturma (Yüksek Lisans/Doktora Tezi, Ulusal/Uluslararası Yeni Proje)	Araştırmanın sonuçları temel alınarak proje araştırmacısının doktora tez çalışmasında bu araştırmadan elde ettiği verileri temel alarak tüm Türkiye'de bulunan uluslararası öğrenciler için oryantasyon programı geliştirmesi ve uluslararası öğrencilerin oryantasyon programlarına yönelik Avrupa Birliği ve/veya TÜBİTAK projeleri hazırlaması planlanmaktadır.

8. KAYNAKLAR

Bu bölümde, proje önerisinde yararlanılan kaynakların listesi aşağıdaki açıklamalara uygun olarak verilmeli ve bu kaynaklara metin içerisinde atıf yapılmalıdır.

- Aba, D. (2013). Internalization of higher education and student mobility in Europe and the case of Turkey, *Çukurova University Faculty of Education Journal*, 42(2),99-110
- Adıgüzel, O. (2019). *Eğitim programlarının geliştirilmesinde ihtiyaç analizi el kitabı*. Anı Yayıncılık
- Ahlgrimm, F., Westphal, A., & Heck, S. (2018). Why students travel abroad (and so many others do not): Exploring predictors and decision-making processes in study-related student travel. *Proceedings of the 4th International Conference on Higher Education Advances (HEAD'18)*. <https://doi.org/10.4995/head18.2018.8161>
- Akgedik, M. (2019). Uluslararası öğrencilerin uyum yıllarındaki deneyimleri, sorunları ve çözüm önerileri [Yüksek Lisans Tezi] Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.
- Altbach, P. G. (2009). One-third of the globe: The Future of Higher Education in China and India. *PROSPECTS*, 39(1), 11–31. <https://doi.org/10.1007/s11125-009-9106-1>
- Altbach, P. G., & Knight, J. (2007). The internationalization of higher education: Motivations and realities. *Journal of Studies in International Education*, 11(3–4), 290-305. <https://doi.org/10.1177/1028315307303542>
- Alyılmaz, S., Biçer, N., & Çoban, İ. (2015). Atatürk üniversitesi'nde öğrenim gören Kırgız öğrencilerin Türkçe ve Türkiye'ye yönelik görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(1), 328-338.
- Arar, K., Kondakci, Y., Streitwieser, B., & Saiti, A. (2020). Higher education for refugees. *Higher Education in the Era of Migration, Displacement and Internationalization*, 123-137. <https://doi.org/10.4324/9780429345180-7>
- Balci, A. (2013). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem Teknik ve İlkeler*. Pegem Akademi.
- Bartell, M. (2003). *Higher education*, 45(1), 43-70. <https://doi.org/10.1023/a:1021225514599>
- Başaran, Alagöz, A., & Geçkil, T. (2017). Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin sorunlarının incelenmesi: Konya ili örneği. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 20(4), 278-284.
- Bedenlier, S., Kondakci, Y., & Zawacki-Richter, O. (2018). Social network analysis of international student mobility: Uncovering the rise of regional hubs. *Higher Education*, 75(3), 517-535. <https://doi.org/10.1007/s10734-017-0154-9>
- Bektaş, D. Y. (2008). Counselling international students in Turkish universities: Current status and recommendations. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 30(4), 268–278. <https://doi.org/10.1007/s10447-008-9064-y>
- Bernard, R. M., Borokhovski, E., Schmid, R. F., Tamim, R. M., & Abrami, P. C. (2014). A meta-analysis of blended learning and technology use in higher education: From the general to the applied. *Journal of Computing in Higher Education*, 26(1), 87–122. <https://doi.org/10.1007/s12528-013-9077-3>
- Braun, V., & Clarke, V. (2016). (Mis)conceptualising themes, thematic analysis, and other problems with Fugard and Potts' (2015) sample-size tool for thematic analysis, *International Journal of Social Research Methodology*, 19(6), 739-743, DOI: <https://doi.org/10.1080/13645579.2016.1195588>
- Berry, J. W. (2005). Acculturation: Living successfully in two cultures. *International Journal of Intercultural Relations*, 29(6), 697-712.
- Biçer, N., Çoban, İ., & Bakır, S. (2014). Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin karşılaştığı sorunlar: Atatürk üniversitesi örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(29), 125-135.
- Callan, H. (2000). Higher education internationalization strategies: Of marginal significance or all-pervasive? The international vision in practice: A decade of evolution. *Higher Education in Europe*, 25(1), 15-23. <https://doi.org/10.1080/03797720050002161>
- Castro, P., Woodin, J., Lundgren, U., & Byram, M. (2016). Student mobility and internationalisation in higher education: Perspectives from practitioners. *Language and Intercultural Communication*, 16(3), 418-436. <https://doi.org/10.1080/14708477.2016.1168052>
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (3rd Ed). SAGE.
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (2. Baskı). Eğiten Kitap.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2018). *Designing and conducting mixed methods research* (3rd Edition). SAGE
- Creswell, J. W., & Plano, C. V. L. (2011). *Designing and conducting mixed methods research*. Sage.
- Creswell, J.W. (2021). *A Concise Introduction to Mixed Methods Research* (2nd Edition). SAGE
- Çalıköğü, A. (2023). Türkiye'de yükseköğretim uluslararasılaşması: Tematik ve metodolojik bir analiz. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 98-113 .
- Erişti, B. S. D., & Coşkunserçe, O. (2017). Uluslararası öğrencilerin kültürel uyum sürecine yönelik tasarım tabanlı araştırma yaklaşımına dayalı çevrimiçi oryantasyon Uygulamasının geliştirilmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 7(1), 83–83. <https://doi.org/10.17943/etku.288489>
- Çöllü, E. F. & Öztürk, Y. E. (2007). Türk cumhuriyetleri, Türk ve akraba topluluklarından Türkiye'ye yüksek öğrenim görmek amacıyla gelen öğrencilerin uyum ve iletişim sorunları (Konya Selçuk Üniversitesi örneği). *Journal of Azerbaijani Studies*, 223-239.
- de Wit, H. (2020). Internationalization of higher education. *Journal of International Students*, 10(1), i-iv. <https://doi.org/10.32674/jis.v10i1.1893>
- de Wit, H., & Deca, L. (2020). Internationalization of higher education, challenges and opportunities for the next decade. *European Higher Education Area: Challenges for a New Decade*, 3-11. https://doi.org/10.1007/978-3-030-56316-5_1
- Derman, S. (2010). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye Türkçesi öğreniminde karşılaştıkları sorunlar. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 29(29), 227-247.
- Dilekmen, M. (2007). Orientation program and adaptation of university students. *Psychological Reports*, 101(3), 1141–1144.
- Er, M. (2021). Yabancılar Türkçe öğretiminde kültürlerarası iletişim ve mikro saldırganlık [Doktora tezi.] Hacettepe Üniversitesi.
- Erdem, C., & Polat, M. (2019). Türkiye'de uluslararası öğrenci olma deneyimi: Bir metafor analizi. *Turkish Studies Educational Sciences*, 14(6), 3089-3109.
- Eriçok, B., & Arastaman, G. (2022). Understanding the internationalization of higher education in Turkey: The meaning and current policies, *International Online Journal of Educational Sciences*, 14(4), 1107-1124.
- Erişti, B., & Polat, M. (2020). Program geliştirme sürecinin planlanması ve ön uygulama. B. Oral & T. Yazar (Ed.), *Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme* içinde (ss. 242-267). Pegem Akademi.
- Erişti, B., Polat, M., & Erdem, C. (2018). Yükseköğretimde uluslararasılaşma: Uluslararası öğrencilerin bulunduğu sınıflarda ders

veren öğretim elemanlarının öğretim sürecinde yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Journal of History Culture and Art Research*, 7(2), 352. <https://doi.org/10.7596/taksad.v7i2.1539>

Flick, U. (2011). *Introducing research methodology: A beginner's guide to doing a research project*. Sage.

Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (9th Edition). McGraw-Hill

Fugard, A. J., & Potts, H.W. (2015). Supporting thinking on sample sizes for thematic analyses: a quantitative tool. *Int J Soc Res Methodology*, 18(6), 669-684. <https://doi.org/10.1080/13645579.2015.1005453>

Guest, G., Bunce, A., & Johnson, L. (2006). How many interviews are enough? An experiment with data saturation and variability. *Field Methods*, 18(1), 59-82. <https://doi.org/10.1177/1525822X05279903>

Ghasempoor, A., Liaghatdar, M. J., & Jafari, E. (2011). The internationalization of higher education: An effective approach for Iran higher education. *Higher Education Studies*, 1(2), 35-40. <https://doi.org/10.5539/hes.v1n2p35>

Gökyer, N. (2017). Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin psikolojik uyumları. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(1), 98-108.

Gümüş, N., & Onurlubaş, E. (2019). Uluslararası öğrencilerin tüketim harcamalarının şehir ekonomisine katkısının incelenmesi: Kastamonu üniversitesi örneği. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), 174-192.

Gürbüz, R., & Güleç, İ. (2016). Türkiye'de eğitim gören yabancı öğrencilerin Türkçe'ye ilişkin görüşleri: Sakarya üniversitesi örneği. *Sakarya University Journal of Education*, 6(2), 141. <https://doi.org/10.19126/suje.18712>

Henwood, K. (2014). Qualitative research. *Encyclopedia of Critical Psychology*, 1611-1614.

Hoover, A., & Krishnamurti, S. (2010). Survey of college students' MP3 listening: Habits, safety issues, attitudes and Education. *American Journal of Audiology*, 19(1), 73-83. [https://doi.org/10.1044/1059-0889\(2010/08-0036\)](https://doi.org/10.1044/1059-0889(2010/08-0036))

İçduygu, A., & Üstübcü, A. (2014). Negotiating mobility, debating borders: Migration diplomacy in Turkey-EU relations. *New Border and Citizenship Politics*, 44-59.

Johnson, R. B., & Onwuegbuzie, A. J. (2004). Mixed methods research: A research paradigm whose time has come. *Educational Researcher*, 33(7), 14-26. <https://doi.org/10.3102/0013189x033007014>

Kehm, B. M., & Teichler, U. (2007). Research on internationalisation in higher Education. *Journal of Studies in International Education*, 11(3-4), 260-273. <https://doi.org/10.1177/1028315307303534>

Kellevezir, I. (2017). İşgücü piyasası ve eğitim planlaması ilişkisi: Amerika Birleşik Devletleri örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 38, 122-132.

Kılıçlar, A., Sarı, Y., & Seçilmiş, C. (2012). Türk dünyasından gelen öğrencilerin yaşadıkları sorunların akademik başarılarına etkisi: Turizm öğrencileri örneği. *Bilgi*, 61, 157-172.

Kılınç, A. C., Arslan, K., & Polat, M. (2020). Phenomenological study of lived experiences of international students in Turkey. *Journal of International Students*, 10(4), 853-871.

Kıroğlu, K., Kesten, A., & Elma, C. (2010). Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin sosyal-kültürel ve ekonomik sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 26-39.

Knight, J. (2008). Internationalization: A decade of changes and challenges. *International Higher Education*, (50). <https://doi.org/10.6017/ihe.2008.50.8001>

Knight, J. (2011). Five myths about internationalization. *International Higher Education*, (62). <https://doi.org/10.6017/ihe.2011.62.8532>

Kolesnikov, A. A., E. Nikulina, D., Danilenko, I. A., & Zimovets, N. V. (2019). Social and psychological features of inter-cultural adaptation of Russian students in different universities. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 14(1), 90-98. <https://doi.org/10.18844/cjes.v14i1.3966>

Kondakci, Y. (2011). Student mobility reviewed: Attraction and satisfaction of international students in Turkey. *Higher Education*, 62(5), 573-592. <https://doi.org/10.1007/s10734-011-9406-2>

Kumcağız, H., Dadashzadeh, R. & Alakuş, K. (2016). Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki yabancı uyruklu öğrencilerin sınıf düzeylerine göre yaşadıkları sorunlar. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 35(2), 37-50.

Küçüktepe, C. (2023). *Örgün ve hizmet içi eğitimde ihtiyaç analizi*. Anı Yayıncılık

Leech, N. L., & Onwuegbuzie, A. J. (2009). A typology of mixed methods research designs. *Quality & Quantity*, 43(2), 265-275. <https://doi.org/10.1007/s11135-007-9105-3>

Li, A., & Gasser, M. B. (2005). Predicting Asian international students' sociocultural adjustment: A test of two mediation models. *International journal of intercultural relations*, 29(5), 561-576.

Maforah, N., & Leburu-Masigo, G. (2018). *Application of the mixed methods research using sequential explanatory design*. Proceedings of ICERI2019 Conference (ss. 9710-9715).

Mckinlay, N. J., Pattison, H. M., & Gross, H. (1996). An exploratory investigation of the effects of a cultural orientation programme on the psychological well-being of International University Students. *Higher Education*, 31(3), 379-395. <https://doi.org/10.1007/bf00128438>

Maringe, F., & Foskett, N. (2010). The internationalization of higher education: A prospective view. *Globalization and Internationalization in Higher Education*, 305-317. <https://doi.org/10.5040/9781350091122.ch-0020>

Martirosyan, N. M., Bustamante, R., & Saxon, D. P. (2019). Academic and social support services for international students. *Journal of International Students*, 9(1). <https://doi.org/10.32674/jis.v9i1.275>

Marshall, C. & Rossman, G. B. (2021). *Designing Qualitative Research* (7. Baskı). SAGE.

Mills, G. E. ve Gay, L. R. (2018). *Educational research: competencies for analysis and applications*. (12th Edition). Pearson Education.

Morse, J. M. (2000). Determining sample size. *Qualitative Health Research*, 10(1), 3-5. DOI: <https://doi.org/10.1177/104973200129118183>

Hansen, H.M. (2002). Defining international education. *New Directions for Higher Education*, 2002(117), 5-12. <https://doi.org/10.1002/he.41>

Osmanlı, Ü. (2018). Uluslararası öğrencilerin adaptasyonuna yönelik bir araştırma: LAÜ Örneği. *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 49-74.

Otrar, M., Ekşi, H., Dilmaç, B., & Şirin, A. (2002). Türkiye'de öğrenim gören türk ve akraba topluluk öğrencilerinin stres kaynakları, başa çıkma tarzları ile ruh sağlığı arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2(2), 473-506.

- Oz, Y. (2020). The emergence of Turkey as a regional hub for international students: A macro-level analysis. In A. W. Wiseman (Ed.) *Annual review of comparative and international education 2020*. Emerald.
- Özçetin, S. (2013). *Yükseköğretim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyumlarını etkileyen etmenler* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi] Hacettepe Üniversitesi.
- Özer, M. (2017). Türkiye'de yükseköğretimde uluslararasılaşmanın son on beş yılı. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(2), 177-184.
- Özoğlu, M., Gur, B. S., & Coşkun, İ. (2012). *Küresel eğilimler ışığında Türkiye'de uluslararası öğrenciler*. Seta.
- Özoğlu, M., Gür, B. S., & Coşkun, İ. (2015). Factors influencing international students' choice to study in Turkey and challenges they experience in Turkey. *Research in Comparative and International Education*, 10(2), 223-237. <https://doi.org/10.1177/1745499915571718>
- Paksoy, H. M., Paksoy, S. & Özçalıcı, M. (2012). Türkiye'de yüksek öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal sorunları: GAP bölgesi üniversiteleri örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 85-94
- Pike, S. (2012). Destination positioning opportunities using personal values: Elicited through the repertory test with laddering analysis. *Tourism Management*, 33(1), 100-107. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2011.02.008>
- Polat, M. (2018). A comparative analysis of written errors of Turkish, Azerbaijani and Syrian students in English writing skills. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 5(2), 64-78.
- Polat, M. (2019). The relationship between intercultural sensitivity and academic adaptation levels of international students. C. Erdem, H. Bağcı, & M. Koçyiğit (Ed.), *21st century skills and education* (s. 159-180). Cambridge Scholars Publishing
- Polat, M., Arslan, K. (2022). General adaptation scale for international students: Development and validation. *Psycho-Educational Research Reviews*, 11(2), 121-146.
- Reid, K., Elliot, D. L., & Baumfield, V. (2015). Beyond the amusement, puzzlement and challenges: An enquiry into international students' academic acculturation. *Studies in Higher Education*, 41(12), 2198-2217. <https://doi.org/10.1080/03075079.2015.1029903>
- Robson, C., Çınkır, S., Demirkasimoğlu, N., & Erdoğan, C. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Gerçek dünya araştırması*. Anı Yayıncılık.
- Russell, J., Rosenthal, D., & Thomson, G. (2009). The international student experience: Three styles of adaptation. *Higher Education*, 60(2), 235-249. <https://doi.org/10.1007/s10734-009-9297-7>
- Sadık, E. (2017). Küreselleşme sürecinde uluslararası öğrenci hareketliliğinin sorunları: Türkiye'deki Kosovalı öğrenciler örneği [Yüksek Lisans Tezi] Marmara Üniversitesi.
- Sandelowski, M. (1995) Sample size in qualitative research. *Research in Nursing & Health*, 18, 179-183. <http://dx.doi.org/10.1002/nur.4770180211>
- Schoonenboom, J., & Johnson, R. B. (2017). How to construct a mixed methods research design. *Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie*, 69(2), 107-131. <https://doi.org/10.1007/s11577-017-0454-1>
- Selvitopu, A., & Aydın, A. (2018). Türk yükseköğretiminde uluslararasılaşma stratejileri: Süreç yaklaşımı çerçevesinde nitel bir inceleme. *Hacettepe University Journal of Education*, 1-21. <https://doi.org/10.16986/huje.2018038522>
- Sevim, S. A., & Yalçın, İ. (2006). An example of a brief orientation program: Students' adaptation levels of and opinions about the program. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1-17. https://doi.org/10.1501/egifak_0000000135
- Sezgin, A. A., & Yolcu, T. (2016). Göç ile gelen uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ve toplumsal kabul süreci. *Humanitas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), 419. <https://doi.org/10.20304/husbd.14985>
- Shafaei, A., & Razak, N. A. (2016). Internationalisation of higher education: Conceptualising the antecedents and outcomes of cross-cultural adaptation. *Policy Futures in Education*, 14(6), 701-720. <https://doi.org/10.1177/1478210316645017>
- Sigalas, E. (2010). Cross-border mobility and European identity: The effectiveness of intergroup contact during the Erasmus year abroad. *European Union Politics*, 11(2), 241-265. <https://doi.org/10.1177/1465116510363656>
- Spencer-Oatey, H., & Xiong, Z. (2006). Chinese students' psychological and sociocultural adjustments to Britain: An empirical study. *Language, Culture and Curriculum*, 19(1), 37-53. <https://doi.org/10.1080/07908310608668753>
- Sungur M. A., Şahin, M., Can, G., Şahin, M. F., Duman, K., Pektaş, B., Doğan, S., Alkan, A. Ö., & Onuk, H. (2016). Düzce üniversitesinde yükseköğretim gören yabancı uyruklu öğrencilerin yaşam doyumları ve sosyal uyumlarını etkileyen faktörler. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 101-109.
- Sümer, S., Poyrazlı, S., & Grahame, K. (2008). Predictors of depression and anxiety among international students. *Journal of Counseling & Development*, 86(4), 429-437. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6678.2008.tb00531.x>
- Şahin, M., & Demirtaş, H. (2014). Üniversitelerde yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarı düzeyleri, yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Milli Eğitim*, 204, 88-113.
- Tashakkori, A., & Teddlie, C. (2003). *Handbook of Mixed Methods in Social and Behavioral Research*. Sage.
- Taş, M. (2004). *Promoting diversity: Recruitment, selection, orientation, and retention of international students*. [Yayımlanmamış Doktora Lisans Tezi] The University of the Incamate Word.
- Taşar, H. H. (2019). Higher education problems of Syrian refugees in Turkey Adiyaman University sample. *Adiyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31), 160-187. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.491012>
- Teichler, U. (2009). Internationalisation of higher education: European experiences. *Asia Pacific Education Review*, 10(1), 93-106. <https://doi.org/10.1007/s12564-009-9002-7>
- Terrell, S. (2012). Mixed-methods research methodologies. *The Qualitative Report*, 17(1), 254-280.
- Topal, F., & Tauscher, S. (2020). Uluslararası öğrencilerin akademik ve sosyal yaşamlarında karşılaştıkları sorunlar üzerine inceleme. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 15(1), 309-344. <https://doi.org/10.17550/akademikincelemeler.624380>
- Tosun, E. (2016). Yerel tabanlı gerçekliği artırılmış oyun tasarımının Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere etkisi [Yüksek Lisans Tezi] Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Toyokawa, T., & Toyokawa, N. (2002). Extracurricular activities and the adjustment of Asian international students: A Study of Japanese students. *International Journal of Intercultural Relations*, 26(4), 363-379. [https://doi.org/10.1016/s0147-1767\(02\)00010-x](https://doi.org/10.1016/s0147-1767(02)00010-x)
- Trice, A. G. (2004). Mixing IT UP: International graduate students' Social interactions with American students. *Journal of College Student Development*, 45(6), 671-687. <https://doi.org/10.1353/csd.2004.0074>

- UNESCO (2023). Other policy relevant indicators: Inbound internationally mobile students by continent of origin. <http://data.uis.unesco.org/index.aspx?queryid=3804>
- Usta, S., Sayın, Y. & Güzelipek, Y. A. (2017). Yabancı uyruklu öğrencilerin kente ve üniversiteye uyumu: Karaman ili örneği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(3), 565-577.
- Volkova, N., & Kolesov, A. A. (2021). Adjustment or inclusion? *Journal of International Students*, 12(2), 302-323. <https://doi.org/10.32674/jis.v12i2.3594>
- Vasileiou, K., Barnett, J., Thorpe, S., & Young, T. (2018). Characterising and justifying sample size sufficiency in interview-based studies: systematic analysis of qualitative health research over a 15-year period. *BMC medical research methodology*, 18(1), 148. <https://doi.org/10.1186/s12874-018-0594-7>
- Westwood, M. J., & Barker, M. (1990). Academic achievement and social adaptation among international students: A comparison groups study of the peer-pairing program. *International Journal of Intercultural Relations*, 14(2), 251-263. [https://doi.org/10.1016/0147-1767\(90\)90008-k](https://doi.org/10.1016/0147-1767(90)90008-k)
- Williams, T. R. (2005). Exploring the impact of study abroad on students' intercultural communication skills: Adaptability and sensitivity. *Journal of Studies in International Education*, 9(4), 356-371. <https://doi.org/10.1177/1028315305277681>
- Wisdom, J., Creswell, J. W. (2013, March). Mixed methods: Integrating quantitative and qualitative data collection and analysis while studying patient-centered medical home models. AHRQ and PCHM.
- Woldegiorgis, E. T., & Doevenspeck, M. (2015). Current trends, challenges and prospects of student mobility in the African higher education landscape. *International Journal of Higher Education*, 4(2). <https://doi.org/10.5430/ijhe.v4n2p105>
- Yang, P. (2016). Intercultural communication between East and West: Implications for students on study abroad programs to China. In D. M. Velliaris & D. Coleman-George (Eds.), *Handbook of research on study abroad programs and outbound mobility* (pp. 755-777). Hershey, PA: IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-5225-0169-5.ch030>
- Yardımcıoğlu, F., Beşel, F. Ve Savaşan, F. (2017). Uluslararası öğrencilerin sosyo-ekonomik problemleri ve çözüm önerileri (Sakarya Üniversitesi örneği). *Akademik İncelemeler Dergisi*, 12(1), 203-254.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- YÖK (2021). Yükseköğretimde Hedef Odaklı Uluslararasılaşma. <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2021/yuksekogretimde-hedef-odakli-uluslararasilasma-raporu-yayimlandi.aspx>
- YÖK (2023). <https://istatistik.yok.gov.tr/>
- Zavalsız, Y. S. & Gündoğ, E. (2017). Yabancı uyruklu öğrencilerin sosyo-kültürel entegrasyonu (Karabük Üniversitesi Örneği). *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(5), 3168-3192 .
- Zhou, Y., Jindal-Snape, D., Topping, K., & Todman, J. (2008). Theoretical models of culture shock and adaptation in international students in higher education. *Studies in Higher Education*, 33(1), 63-75. <https://doi.org/10.1080/03075070701794833>
- Zolfaghari, A., Sabran, M.S., & Ali, A.R. (2009). Internationalization of higher education: Challenges, strategies, policies and programs. *US-China Education Review*, 6(5), 1-9.

9. BÜTÇE ve GEREKÇESİ

Talep edilen desteğin her bir kalemi için ayrıntılı gerekçe verilmelidir. Ayrıca, alınması önerilen mal ve malzemeler için teknik şartname ve proforma faturanın proje önerisine eklenmesi gerekmektedir.

TALEP EDİLEN BÜTÇE TABLOSU

(Talep edilen parasal desteğin her bir kalemi için ayrıntılı gerekçe verilmelidir. Tablodaki satırlar ihtiyaç duyuldukları çoğaltılabilir ve yazım alanları genişletilebilir.)

Alınması Önerilen Makine – Teçhizat (03.7)	
Adı / Modeli	Kullanım Gerekçesi

Alınması Önerilen Sarf Malzemesi (03.2)		
Adı	Kullanım Gerekçesi	Talep Edilen Bütçe
5 Adet Tez Baskısı ve Cilt Giderleri	Yüksek lisans tezinin basımı	1250 TL

Kongre / Sempozyum Giderleri		
Adı	Kullanım Gerekçesi	Talep Edilen Bütçe
Kongre / Sempozyum Giderleri	Proje sonuçlarının bilimsel toplantılarda sunulması	10.000 TL

Hizmet Alımı (03.5)

Mahiyeti	Nereden/Kimden Alınacağı	Gereçesi

Saha Çalışması Planı

(Satır sayısı gerektiği kadar artırılabilir)

Seyahat Adedi	Örnek / Veri Toplanacak Yerler(*) (Nereden-Nereye gidileceği belirtilmelidir)	Seyahat Gereçesi	Örnek /Veri Toplanacak Yerin Niteliği(**)	Yasal/Özel İzin Belgesi Gerekli mi? (Evet/Hayır)	Ulaşım Aracı (Özel/Resmi Araç)	Kişi Sayısı	Gün Sayısı (kişi başına)	Toplam Katedilecek Yol (km)
						TOPLAM (km)		

(*) Aynı bölgeye, farklı zamanlarda seyahat yapılacak olması durumunda, her seyahate ait bilgiler birbirini takip eden satırlara ayrı ayrı girilmelidir.
(**) Milli/Tabiat parkları, sulak alan, ormanlık alan, koruma bölgesi, doğal/tarihi sit alanı, mağaralar, askeri bölge, özel bölge, şahıs/resmi işletmeleri (tarım alanı, çiftlik, mezbaha vb.)